

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.390.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 11428 Pana Posła Marcina Józefaciuka, w sprawie marginalizacji i pomijania potrzeb mężczyzn w polityce społecznej, proszę przyjąć wyjaśnienia pozostające we właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Na wstępie należy wyjaśnić, że ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024, r. poz. 1283, z późn. zm.) nie rozróżnia osób korzystających lub ubiegających się o pomoc społeczną ze względu na płeć. Każda osoba znajdująca się w trudnej sytuacji życiowej może korzystać ze świadczeń z pomocy społecznej przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej, na zasadach wynikających z jej przepisów i aktów wykonawczych.

Wszelkie świadczenia na rzecz dzieci (z wyjątkiem świadczenia rodzicielskiego, które jest odpowiednikiem zasiłku macierzyńskiego) przysługują na takich samych zasadach zarówno mężczyznom jak i kobietom. Ojciec, który utrzymuje i wychowuje dzieci może korzystać z uprawnień do świadczeń oraz oferowanych instrumentów wsparcia na rzecz dzieci dokładnie w takich formach i zakresie, jak ich matka.

W ramach realizowanej polityki społecznej wszystkim osobom, niezależnie od płci, wieku, pochodzenia, czy sytuacji życiowej zapewniany jest równy dostęp do świadczeń oraz usług z pomocy społecznej. Obowiązujące przepisy i procedury nie zawierają rozwiązań, które mogłyby zniechęcać mężczyzn do korzystania z dostępnych form wsparcia.

Prowadzone działania informacyjne i edukacyjne koncentrują się na upowszechnianiu wiedzy o prawach i możliwościach korzystania z pomocy społecznej, promowaniu postawy otwartości wobec korzystania z pomocy w sytuacjach kryzysowych oraz przełamywaniu barier w poszukiwaniu wsparcia.

Zgodnie z art. 6 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej praca socjalna rozumiana jest jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Jest to jednocześnie jedno z głównych zadań pracownika socjalnego. Należy zaznaczyć, że przy wykonywaniu powierzonych mu zadań pracownik socjalny obowiązany jest kierować się zasadami etyki zawodowej oraz dobrem osób i rodzin, na rzecz których działa, szanując ich godności i respektując ich prawo do samostanowienia. Pracownik socjalny zobowiązany jest przy tym przeciwdziałać wszelkim przejawom praktyk niehumanitarnych i dyskryminujących osobę, rodzinę, grupę lub społeczność.

Należy stanowczo podkreślić, że wsparcie w ramach pomocy społecznej świadczone jest bez względu na płeć. Powodem udzielania pomocy (również w ramach pracy socjalnej) są trudne

sytuacje życiowe, których osoby doświadczające kryzysu nie są w stanie przezwyciężyć wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Co istotne, zgodnie z przywołaną ustawą rodzaj, forma i zakres świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy – niezależnie od płci osób wymagających wsparcia (art. 3 ust. 3).

Jednym z priorytetów polityki Rządu jest wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami - bez względu na rodzaj ich niepełnosprawności i płeć - przede wszystkim tych, które mają największe trudności w funkcjonowaniu na rynku pracy.

W ustawodawstwie polskim kwestie zatrudniania i wspierania aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami zajmują szczególne miejsce. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami realizowana jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r., poz. 913), zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji”. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie z niepełnosprawnościami uzyskanie odpowiedniego zatrudnienia oraz awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Wszystkie osoby, które doświadczają trudności związanych z brakiem pracy, mogą otrzymać pomoc w powiatowych urzędach pracy (PUP), będących placówkami profesjonalnie przygotowanymi do świadczenia wsparcia w aktywizacji zawodowej, w szczególności osobom, które znajdują się w trudnej sytuacji na rynku pracy. Wybór i zastosowanie konkretnych form wsparcia realizowanych przez powiatowe urzędy pracy zależy m.in. od indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych lub poszukujących pracy, ich sytuacji zdrowotnej oraz uwarunkowań lokalnego rynku pracy. Zgodnie z ustawą z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. z 2025 r. poz. 620), która weszła w życie 1 czerwca br., urząd pracy oferuje osobie z niepełnosprawnościami zarejestrowanej jako bezrobotna lub poszukująca pracy możliwość korzystania ze wszystkich form pomocy oferowanych przez PUP. Szczegółowe informacje na temat wsparcia aktywizacji zawodowej można uzyskać w powiatowych urzędach pracy oraz na wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia pod adresem: <https://psz.praca.gov.pl/>.

Jeżeli osoba z niepełnosprawnością doświadcza trudności w znalezieniu lub utrzymaniu zatrudnienia na otwartym rynku pracy, może ubiegać się o zatrudnienie na tzw. chronionym rynku pracy. Praca w zakładzie aktywności zawodowej (ZAZ) przeznaczona jest głównie dla osób z niepełnosprawnościami, które mają trudności w podjęciu zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Są to osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osoby z umiarkowaną niepełnosprawnością, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. Kolejną możliwością zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnościami są zakłady pracy chronionej (ZPCh). W ZPCh mogą być zatrudnione osoby z różnymi stopniami niepełnosprawności.

Aby skutecznie realizować wskazane cele aktywizacji zawodowej ustawodawca wyróżnił w ustawie o rehabilitacji instrumenty rehabilitacji zawodowej adresowane zarówno do osób z niepełnosprawnościami, jak i do pracodawców/przedsiębiorców zatrudniających bądź zainteresowanych zatrudnieniem takich osób, bez względu na ich płeć.

Zaznaczam, że w materiałach edukacyjnych i kampaniach informacyjnych podkreśla się, że korzystanie z pomocy społecznej jest prawem każdego obywatela i nie wiąże się w żaden

sposób z wartościującą oceną czy przypisywaniem jej beneficjentom określonych ról społecznych. Polityka społeczna nie utrwała ani nie promuje stereotypów dotyczących męskości – przeciwnie, kieruje się zasadą równego traktowania oraz szacunku dla indywidualnych potrzeb każdej osoby.

W kontekście samobójstw wśród mężczyzn należy podkreślić, że opieka psychiatryczna nad osobami dorosłymi realizowana jest na gruncie systemu ochrony zdrowia, a wsparcie oferowane w ramach leżącego we właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej systemu pomocy społecznej pełni w tym wypadku wyłącznie funkcję uzupełniającą. Świadczenia z pomocy społecznej mają zatem, w stosunku do działań podejmowanych w ramach systemu ochrony zdrowia, charakter subsydiarny.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283, z późn. zm.) jedną z form świadczeń niepieniężnych oferowanych w ramach systemu pomocy społecznej jest poradnictwo specjalistyczne, świadczone osobom i rodzinom wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu trudności życiowych. Ze wsparcia w tej formie skorzystać można bez względu na osiągnięty dochód.

Art. 46 ustawy wprost wskazuje, iż poradnictwem specjalistycznym jest w szczególności poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne. Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego oraz ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizowane jest przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą z niepełnosprawnościami, a także terapię rodzinną.

Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa należy do zadań własnych powiatu (art. 19 pkt 2). Art. 6 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że placówka specjalistycznego poradnictwa jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, a rejestr jednostek specjalistycznego poradnictwa prowadzony jest przez wojewodę.

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej interwencja kryzysowa to z kolei zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Interwencja jest świadczeniem niepieniężnym, przyznawanym bez względu na osiągnięty dochód oraz bez konieczności wydania decyzji administracyjnej. W ramach interwencji kryzysowej udziela się:

- natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej;
- w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego lub prawnego;
- w sytuacjach uzasadnionych schronienia do 3 miesięcy.

Zgodnie z art. 19 pkt 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej do realizacji działań w zakresie interwencji kryzysowej wyznaczono powiaty, do zadań których należy prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej. Decyzja dotycząca sposobu realizacji tego zadania należy do samorządu. Jeżeli powiat nie prowadzi samodzielnie tego typu placówek, może zlecić to podmiotowi niepublicznemu, działającemu w tym zakresie na jego terenie lub podpisać porozumienie z inną jednostką samorządu terytorialnego celem zabezpieczenia realizacji zadania. Z danych ze sprawozdań MRPiPS-06 wynika, że w roku 2024 w całej Polsce funkcjonowało 167 ośrodków interwencji kryzysowej.

W odniesieniu do kwestii wsparcia mężczyzn z grupy wiekowej 60+ i będących w wieku emerytalnym informuję, że realizowany w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

program „Korpus Wsparcia Seniorów” jest elementem polityki państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz osób w wieku 60 lat i starszych, niesamodzielnym ze względu na wiek oraz stan zdrowia.

Program zawiera wskazówki dotyczące możliwości uzyskania przez gminy w 2025 r. wsparcia finansowego ze środków pochodzących z budżetu państwa w zakresie realizacji przez gminy zadania własnego określonego w art. 17 ust. 2 pkt 2a (organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich) oraz pkt 4 (podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ostonowych) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Informacje dotyczące zaakceptowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 9 stycznia 2025 r. programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025 dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rodzina/program-korpus-wsparcia-seniorow-na-2025-rok>

W tym miejscu warto zaznaczyć, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej powołano „Zespół do spraw reformy systemu pomocy społecznej”, mający pracować nad wypracowaniem rozwiązań systemowych podnoszących skuteczność wsparcia świadczonego w obszarze pomocy społecznej.

Do zadań zespołu, w skład którego weszli zarówno praktycy, jak i osoby ze świata nauki, należy dokonanie analizy i ocena skuteczności oraz adekwatności funkcjonujących w ramach systemu pomocy społecznej rozwiązań pod kątem m. in. dostępności świadczeń, usług i innych form oferowanego w jego ramach wsparcia, a także sytuacji pracowników systemu pomocy społecznej. Posłuży to opracowaniu propozycji rozwiązań system ten reformujących.

Podkreślić trzeba, że część poruszonych w interpelacji zagadnień wykracza poza zakres właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Należą do nich kwestie bezpośrednio związane z polityką zdrowotną czy edukacyjną, które leżą w gestii odpowiednio Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji Narodowej.

Informuję ponadto, że 1 lipca 2024 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej. Na ich mocy część zadań ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego przejęła Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. Obecnie do zadań realizowanych w KPRM należą m. in. kwestie związane z prowadzeniem polityki senioralnej oraz zagadnieniami z zakresu przemocy, równouprawnienia i społeczeństwa obywatelskiego.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/